הכל שוחטין פרק ראשון חולין ט.

מעילאי נמי. כי סמיך להו על גבי כשר איכא קרמא מפסיק שאין אלב שאין לו קרום דק מלמעלה: **ממשמשא.** מגייר"ר: **מפסא.** לשון פתות לותה פתים (ויקרא ב): **כאב.** לכתוב שידע לחתוס שמו אילו יצר כדין לו לעדות: **שחיטה.** לאמן ידו לכך אפילו שבקי בהלכותיה:

קצר של תפילין. יש בו אומנות שעשוי כמו אות דל"ת שיהא נראה בה שדי ש"ין ולעולה קטנה כפולה ג)ותליה כעין יו"ד והקצר עשוי כעין ד': **כני שכיחן.** תפילין ולילית וברכת מחנים מצויין תדיר הלכך הכל בקיאין בהם ואין צריכין לימוד שמעצמו יהיה בקי בהם: **שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור.** בפרק השוחט תנן לכולהו שהייה (לקמן לג.) אם שהה כדי שחיטת בהמה כו'. ד)שחט והמיר הרגש בגמ' אחת שלא הוליך והכניס היינו דרסה. ה)שחט הוושט ופסק ו)הגרגרת הרי עיקור. ז)או שהחליד את הסכין הוי חלדה כחולדה זו התחוכה בחוטין. ח)השוחט מתוך הטבעת הוי הגרמה והתם (יח.) מפרש לה ולחזל ולשון הגרמה שמכריע ידו ללאת חוץ ממקום הכשר שחיטה וכמו היה שוקל עין בעין נותן לו גירומיו ט)גבי הכרעה בנבלת בתרא (דף פח.): **כולהו** י)**סגן.** בפרק השוחט כ) שבהמה מתנבלת בהן וכיון שאין בקי בהן פשיטא דאסור לאכול וכי שמואל דאמורא הוא מתני' אתא לאמעוינן שכבר המצמה שנויה ועומדת: **ולא ידע.** אינו יודע שאסור לעשות כן ומתכילה לנו: **אם שהה כדי ביקור.** והוא שיעור שהייה: **לאו כדי ביקור סימנין.** אלמא יש בהן תורת ביקור: **כדי ביקור חכם.** לצדוק הסכין שהטבח צריך להראות הסכין לחכם העיר מפני כבוד החכם כדאמרינן לקמן (דף י.) אע"ג שהטבח בקי בהלכות בדיקה: **אם כן נפש דבריך לשיעורים.** פעמים שהחכם רחוק מהטבח פעמים שהוא קרוב: **עכו חכם.** שהשוחט תלמיד חכם ואין מופלא בעיר ממנו כלומר לא תלוי השיעור אלא בשהיית בדיקת סכין לחודיה: **לא בדק.** בסימנים כ) מאי: ערפה שחוטה אינה מעמאה כדאמרי' בהעור והרוטב (לקמן קכח.) מן הבהמה כ) מקלת בהמה מטמאה ומקלתה אינה מטמאה ואיזו זו טרפה שחטה: **נבלה.** דלאו בחזקת שחוטה מחזקינן לה כדרך הוגא ל)בפירקין: **בהמה בחייה בחזקת איסור.** שהרי אסורה משום אבר מן החי הלכך אם עולה בסכין בשחיטה וכאת להעמידה על חזקתה שהרי בכל ל)דבר אתה אומר העמד דבר על חזקתו מתחלה שאין יכול להוציאה ממנה על ידי ספק ממלאת אומר שבהמה זו אסורה כרחוי אל מתירנה מספק עד שיודע לך שנשחטה כרחוי: **נשחטה הרי היא בחזקת היתר** מ) **עד שיודע לך בהמה נטרפה.** ולקמן מפרש מאי נפקא מינה. ובריש דמילתיה דקמיפלגי דהשתא עולה לנו בספק בשחיטה שמא לא נשחט הרוג: **מר סבר בחזקת איסור.** הראשון עומדת שלא היתה שחוטה וכיון דבחזקת שאינה שחוטה מ)מוקמינן לה הרי מתה ומטמאה: **ומר סבר בחזקת איסור אמרינן.** נ)שנאסרה קודם שחיטה: **לא אמרינן.** שהרי בשר מן החי אינה מטמאה: **ונימא נשחטה הוסרה.** דלשון חזקה לא שייך אלא בדבר ספק דנימא העמד דבר על חזקתו: **דאע"ג דאיתיליד בה ריעותא.** שעולה בה ספק טריפות ספק קודם שחיטה היה בה ויש נתלוות בלאחר שחיטה מוקמינן לה בחזקת היתר דספק בהמה אינה טרפה ותלינן בלאחר שחיטה וכשרה: **נטל הא ליפגהו.** ולא חזינן בהו שום ריעותא ומאי ספקא אינא: **מי חיישינן שמא במקום נקב.** שהיה בו תחלה אתרמי ליה שהמא שהכניס בו שיניו וטרפה דנקבו הדקין אחד משמונה עשר טרפות הוא [לקמן מב.]: **מנקר.** לשון נקבים קרו"ט בלע"ז: שמא

ואידך הני שביחן. כדאמר (ב"מ דף כט.): תפילין כי בר מבו מעשה שבימי מבלן מדקדק רבינו אם לאין צריך לקשור בכל יום תפילין כשמניחן ברבינו אליהו היה מצריך לקושרן מדקאמר בהקומץ רבה (מנחות לה: ע"פ כתוס' ד"ה משמע) תפילין מאימתי מברך עליהן משעת הנחה ועד שעת קשירה ולרבינו אם נראה דהשיה קשירה היינו הידוק שמהדקו בכיב ראשו כמו (נדה דף פו:) שלא קשורה בו וכמו (ע"ז דף ה.) קשורה בו בכלב אלא קשירה ממש וכי בכל יום יצא אלא בר מבו ועוד דברים המועלת תפילין (פירוש דף ל. ופס) משמע דאסור לקשור קצר של תפילין בשבת משום דהוי קצר של קיימא דקאמרינן ישנות מבניסן זוג זוג אבל חדשות לא ומפרש בגמרא דחדשות קרי שאינן מקושרות ואם היה עשוי לקשור ולהתיר בכל יום א"כ לא הוי קצר של קיימא:

בולהו תנינהו. פירש בקונטרס עקור דתנן שחט את הושט ופסק את הגרגרת ותימה דאין זה שייך להלכות שחיטה דזה פסול מפני שלא שחטו ולא דמי לשאר הלכות שחיטה ויש לומר דאיירי ששחט בסכין פגומה או במגל וזה נקרע פסק את הגרגרת ופסולה הוי משום דאין שוחטין אלא חונקין כדתנן בפירקין (לקמן דף עו:) חוץ מן המגל והמגירה כו' והכלכות גדולות פירש עקור שנעקר הסימן ו)ונשחט חוץ ממקומו ותימה דמה ענין זה להלכות שחיטה והלא לא עשה כלום אלא שהסימן נשמט מאליו ואפילו מ)שחטו בסכין תיפוק ליה מטעם הגרמה ויש לומר דאיירי כשנשמט הסימן ואחר כך שחטו וכולהו תנינהו דקאמר היינו מדתנן בפרק כסוי הדם (לקמן דף פה.) הנוחר והמעקר פטור מלכסות ואם תאמר פטיטא דלא מהניא ביה שחיטה שכבר נטרף ויש לומר לדברי הלכות גדולות לאו טרפה היא אלא שכן הלכה למשה מסיני דאין שחיטה מועלת בסימן נשמט הנשמט חוץ למקום חיבורו בין בושט בין בקנה ואפילו עוף שהכשרו בסימן אחד אם נשמט האחד אין שחיטה מועלת בשני ואם תאמר ולמה אינו מונה בהלכות שחיטה פסק הגרגרת בסכין פגומה כמו שמונה לפירוש הקונטרס ויש לומר דהתם אין כאן שחיטה שאינו אלא מונק ולפירוש הקונטרס ניחא שאינו מונה שמוטה דהלכות גדולות דהוי טרפה ששחטה ואין צריך להזכירו ומיהו לא הוי השתא עקור לפירוש הלכות גדולות מעין שאר הלכות שחיטה שהן בגוף השחיטה ועקור אינו בגוף השחיטה אלא שנשחט סימן שנעקר וגם קצת קשה לשון נומר ומעקר משמע שאינו אלא מעקר הסימן ואין עושה שחיטה אחרת רק שחיטתו בעיקור כמו בנמירה ואינו כן שהרי לא היה מת ומה שקשה מלקמן (כ) לפירוש הקונטרס ומפרק אלו טרפות וליכא הלכות גדולות אפרש כל אחד במקומו בעזרת השם יתברך: **כדי** ביקור טבח חכם. ואף על פי שיש סכין גדולה וסכין קטנה משערינן לכל בהמה בסכין שיש בה כמלא נואר ומוך לנואר כמלא נואר: **ואסורה** באכילה. משום דרוב פעמים שוחטו שפיר וצריך מדלווייתא לא החמירו לעשות נבלה: **אמר** ליה אין חוששין שמא במקום נקב נקב. ואפילו יש שם נקבים הרבה אלא במקום שיניו מסתברא דתלינן טולהו בזאב כי היכי דמכשרינן (לקמן מט.) היכא דממשמשא ידא דטבחא

מעילאי נמי קרמא איכא אאידי דממשמשא ידא דטבחא מפתת ואמר רב יהודה אמר רב תלמיד חכם צריך שילמוד ג' דברים כתב שחיטה ומילה ורב חנניא בר שלמיא משמיה דרב אמר באף קשר של תפילין וברכת חתנים וציצית ואידך הני שביחן ואמר רב יהודה אמר שמואל בכל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן הלכות שחיטה שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מאי קמ"ל כולהו תנינהו לא צריכא ששחט לפנינו ב' וג' פעמים ושחט שפיר מהו דתימא מדאידך שחט שפיר האי נמי שחט שפיר קמ"ל כיון דלא גמר בזימנין דשהי ודרים ולא ידע ואמר רב יהודה אמר שמואל בהטבח צריך שיבדוק בסימנים לאחר שחיטה אמר רב יוסף אף אנן נמי תנינא גר"ש אומר אם שהה כדי ביקור מאי לאו כדי ביקור סימנין א"ל אביי לא הכי גא"ר יוחנן כדי ביקור חכם א"כ גנתת דבריך לשיעורים אלא כדי ביקור טבח חכם לא בדק מאי ר' אליעזר בן אנטיגנוס משום רבי אלעזר בר' ינאי אמר טרפה ואסורה באכילה במתניתא תנא יגבלה ומטמאה במשא במאי קמיפלגי בדרב הונא דאמר (ו) בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה בנשחטה הרי היא בחזקת היתר עד שיודע לך במה נטרפה מר סבר בחזקת איסור קיימא והשתא מתה היא ומר סבר בחזקת איסור אמרינן בחזקת טומאה לא אמרינן גופא אמר רב הונא בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה נשחטה בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה ולימא נשחטה הותרה הא קמ"ל דאע"ג דאתיליד בה ריעותא כדבעא מיניה רבי אבא מרב הונא בא זאב ונטל בני מעים מהו נטל הא ליתנהו אלא נקב בני מעים מהו נקב הא קא חזינן דהוא נקבינהו אלא נטלן והחזירן כשהן נקובין מהו מי חיישי' שמא במקום נקב נקב או לא א"ל אין חוששין שמא במקום נקב נקב איתיביה ראה צפור המנקר בתאנה ועכבר המנקר באבטיחים חוששין

עין משפט נר מצוה

נא א מיי' פ"ז מהלכות מאכלות אסורות הלכה יט:
ב [מיי' פ"ג מהלכות תפילין הלכה יג]:
נב ג ד מיי' פ"ד מהלכות שחיטה הלכה ח כ סמג עשין סג א) טוש"ע י"ד סימן ז סעיף ח [כ ג]
וסימן כט סעיף ח:
נג ה מיי' פ"ח מהלכות שחיטה הלכה יב סמג עשין סג טוש"ע י"ד סימן כה סעיף ח:
נד ו מיי' שם הלכה יב:
נה ז מיי' שם הלכה יג טוש"ע י"ד סימן כה סעיף ג בהגיה:
ח [מיי' שם פי"ח הלכה יג טוש"ע י"ד סימן לט סעיף ב]:
נו ט מיי' פ"ו מהלכות שחיטה הלכה יד סמג עשין סג טוש"ע י"ד סימן כה סעיף ג [וסימן לו סעי' ה וסי' נ סעי' ג]:
נז י מיי' פי"ב מהלכות רוצח הלכה כ סמג עשין עט (טוש"ע) [טור] י"ד סימן קטו:

רבינו גרשום

מעילאי נמי קרמא איכא ולא ג) יכול לומר ולא לסחוף: לא אידי דממשמש' וכו'. מיפרסת כלומר ששומטין קרמא תתאה: ואידך הני שביחי כלומ' אלו אין צריך ללמוד דהני שכיחן שאנשים אחרים יודעין אית דא' כתב שחיטה ומילה שכיחי בכל עיונא: מאי קמ"ל כולהו תנהי. כלומר והא אמרינן לעיל בדרך אם יודע לומר הלכות שחיטה מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו: אם שהה כדי ביקור כלומר דיבדוק הסימנין כו' לא כדי ביקור חכם לא כדסברת כדי ביקור סימנים אלא שיבדוק אותו סכין חכם: אם כן נתת דבריך לשיעורין. כלומר פעמים שהוא עומד בקרוב ופעמים ברחוק וזו היא שעורין: אלא כדי ביקור טבח חכם. טבח עצמו ששחט שהוא חכם: והשתא מתה היא. כלומר נבלה: זמר סבר בחזקת איסור קאמרינן ולא נבלה. ולימא נשחטה הותרה מפני מה את אמרת בחזקת היתר. הא קמ"ל דאע"ג דאתיליד בה ריעותא כדבעא מיניה ר' אבא [מרב הונא] משום דה בעיא צריך לומר בחזקת היתר עומדת עד שיודע במה נטרפה: נטל הא ליתנהו. כלומר מה אנו יודעין אם נקבן ואם לאו ומשום הכי ב) אמר בחזקת היתר עד שיודע כו'. חייישינן שמא במקום נקב נקב כלומר ואסור ששרפה היתה שנקובה היתה או דילמא דזאב עצמו עשה נקב זה ומותר. אמר ליה לא חייישינן שמא מעיקרא היתה נקובה ומותרת: המנקר. כלומר דאכל בתאנה: באבטיח כמו אבטיחין. חייישינן שמא במקום נקב של נחש

ג) תלי ל"ל ומאי אתר דלא לא לפחוף. ב) נראה ד"ל ומשום הכי לא הוי אלרן לומר דמחזקת היתר עומדת.

מסורת הש"ס

ג) [לקמן לב., כ) [לקמן לב.], ג) [שבת לה: וש"נ], ד) [יבמ כה., ה) [עיין תוס' יומא ל: ד"ה אבל וע"ע תוספות ביצה כה. ד"ה מחזקת שהשיגו על פרש"י דהכא], ו) [לקמן מט.], ז) [תוספתא תרומות פ"ז ה"כ], ח) [דף ל:], ט) [דף לב.], י) [שם], כ) [דף לג.], ל) [לקמן ל: לב. יח.], מ) [ויקרא יז], נ) נ"ל שמטו. ר"מ, ס) נ"ל שמטו. ר"מ.

הגהות הב"ח

(א) נב' דאמר רב הונא בהמה: (ב) תוס' ד"ה טולהו וכו' ומה שקשה מלקמן דף כ לפי' הקונט' ותפ' אלי טרפות דף מד ולי"ש:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) בע"ת משפט פי' נ"ב טוש"ע י"ד סי' ל' סעיף ג' וסי' כ"ג סעיף ל' וסעיף ב' וסי' כ"ד ס"ק וס"ז וסי"ב יעי"ש כל"ל:

לעזי רש"י

מגייר"ר. למשמש.
קרו"ט. חורים.

מוסף רש"י

בהמה בחייה בחזקת איסור. אבר מן החי, עומדת. ונפקא מינה אם אירע ספק בשחיטתה נעמידנה על חזקתה ותאסור עד שיודע לך בדבר שנשחטה כראוי, ומנשחטה כראוי הרי היא בחזקת היתר, דספק בהמות אינן טרפות ואם נמצא בה נקב כריאה או בני מעים ויש לנו לומר שחיטה ולהכשיר ונקודם שחיטה ולאסור, העמידנה על חזקתה שהיתה בה קודם שנמצא בה ספק זה ומותרת עד שיודע לך אמת שהיא טרפה (ביצה כה.).

שיטה מקובצת

א) הרצועי קטנה כפולה תליה בה בעין יוד: ב) ופסק את הגרגרת היינו עיקור: ג) נותן לו גירומיו הכרעות בבבא בתרא: ד) כולהו תנגדי במתני' ס' השוחט: ה) לא בדק בסימנים לאחר שחיטה מאי: ו) כדרב הונא בפירושא דמילתיה הס"ד: ז) שהרי בכל ספק אתה אומר העמד דבר על חזקתו שהיה בתחלה שאינך יכול: ח) נשחטה הרי היא בחזקת היתר דרוב בהמות שנשחטו הרי הן בחזקת היתר ולקמן מפ' מאי נפקא מינה: ט) מוקמינן לה הרי היא מתה ומטמאה: י) הוא שנאסרת קודם שחיטה: לא אמרינן שהרי בשר מן החי אינה מטמאה ג"כ שבס"י לא נמצא כל זה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com